
Țara mea natală:

România

Barbaria comunistă a pus stăpînire pe pămîntul românesc la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, la 6 martie 1945, cînd armata sovietică de ocupație a instalat în țară un guvern obedient față de Moscova. Soția mea, Nicole Valéry, scria în cartea sa *Binecuvîntată fii, închisoare*: «Ce zi îngrozitoare a fost ziua de 6 martie 1945! Întreaga țară tremura de teamă. A. Vișinski, ambasadorul U.R.S.S. la București, se ducea la palat. Se știa că fiecare vizită oficială a sa era urmată de o catastrofă. La amintirea acestei date memorabile din trista noastră istorie mă cuprinde un sentiment ciudat. Bătînd cu pumnul în masă, Vișinski i-a impus regelui să numească un guvern comunist condus de dr Petru Groza, un burghez vîndut comuniștilor. Acest lucru s-a făcut imediat, încît comuniștii au avut timp să pregătească simulacrul de alegeri în noiembrie 1946. Poporul s-a revoltat. De peste tot, au apărut organizații antisovietice și anticomuniste. Dar poliția și NKVD-ul au înăbușit orice mișcare. Porțile închisorilor s-au deschis larg și cele mai bune elemente ale poporului român au dispărut după gratii... »¹

Sub cerul înverșunat al totalitarismului marxist-leninist, prin esența sa anticreștină și, încă de la început, discriminatoriu, nu era loc pentru religie. Devenită stat de «democrație populară» (ca și Bulgaria, Albania, Ungaria, Polonia, Iugoslavia și Cehoslovacia), țara întreagă se afla la cheremul unui regim tiranic, condus de legile terorii, ale delațiunii, ale permanentei opresiuni politice și religioase. Spiritul de răzbunare al poliției secrete era atît de mare încît chiar

¹ Cf. Nicole Valéry Grossu, *Binecuvîntată fii, închisoare* (O fostă deținută politic din România vorbește), Ed. Plon, 1976, p. 76.

pentru o predică sau câteva versete din Biblie puteai primi pedepse grave, așa cum s-a întâmplat cu un pastor unitarian care a fost arestat și condamnat la șapte ani de închisoare, numai pentru că, în ajunul Crăciunului, le vorbise oamenilor din parohia lui despre *Fuga în Egipt*, când îngerul Domnului i-a apărut în vis lui Iosif și i-a spus : « Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și fugi în Egipt și stai acolo pînă ce-ți voi spune, fiindcă Irod are să caute Pruncul ca să-L ucidă » (Matei 2, 13-15). Riposta anchetatorului a fost uluitoare : « A, vrei să spui că Irod sîntem noi și speri că Naser va fi de partea imperiaștilor, de asta ai vorbit de Egipt ! »

Trebuie să recunoaștem că răul n-a început în România doar sub dictatura lui Nicolae Ceaușescu, nu, departe de asta ! Nebunia sa și cinismul de care s-a făcut vinovat nu sînt decît expresia terifiantă a aberației ideologice a marxism-leninismului, mai exact a dictaturii proletariatului, a luptei de clasă și a cultului mincinos al materialismului ateu. La fel ca în U.R.S.S. și în celelalte țări satelite, în virtutea logicii demențiale a comunismului totalitar și la ordinul primului tiran, defunctul Gheorghiu-Dej, mii de oameni nevinovați (foști miniștri și oameni politici, mitropoliți și episcopi, preoți și călugări, pastori și predicatori, intelectuali și țărani) au fost, fără încetare, persecutați, terorizați, arestați și, pînă la urmă, aruncați în închisori, închiși în instituții psihiatrice sau trimiși în lagărele de exterminare din Delta Dunării și de la Canalul Dunăre-Marea Neagră și adeseori asasinați.

Românii nu vor uita niciodată că, sub privirile indifferente ale noii ierarhii ortodoxe, au pierit – în urma unor acte indescriptibile de teroare – mitropolitul Moldovei Irineu Mihălcescu, episcopul de Huși, Grigore Leu și Patriarhul Nicodim ; că aproape toți episcopii Bisericii Unite, suprimată la 1 decembrie 1948 (Ioan Suci, Ioan Bălan, Grigore Traian Frențiu, Alexandru Rusu, Vasile Aftenie, Tit Liviu Chinezu, Iuliu Hossu) s-au stins, fiind umiliți, batjocoriți, maltratați, fie în tennițele comuniste, fie într-o reședință supravegheată ; că, printre martirii Bisericii catolice de rit latin, Biserica supusă la aceeași persecuție sîngeroasă, se aflau nume de prelați lichidați cu sălbăticie, așa cum au fost episcopul de Iași, Anton Durcovici, arhiepiscopul de București, Cisar, monseniorul Vladimir Ghika, mort în înfricoșătoarea închisoare de la Jilava și episcopul Timișoarei, Augustin Pașa, mort în toamna anului 1954, din pri-

cina tratamentului îngrozitor îndurat pe șantierele de muncă silnică ; și că treisprezece episcopi sau arhiepiscopi ortodocși au fost dați afară din posturile lor, arestați sau puși în urmărire. Între 1958 și 1964, aproximativ două mii de preoți și călugări zăceau în închisori (Jilava, Văcărești, Aiud, Ocnele Mari, Gherla) sau munceau în lagăre, tratați ca elemente « reacționare », ostile cursului de reorientare politică a clerului, pastoralelor ideologice ale Patriarhului, alunecării Bisericii spre meterezele dușmanilor lui Dumnezeu.

Condamnat la 12 ani de închisoare cu regim sever, mă aflu la Jilava, într-o celulă subterană ce măsoară aproximativ șase metri pe cinci, când un deținut, recent închis, m-a informat, « din surse ecleziastice absolut sigure », că guvernul comunist de la București pregătea, cu consimțământul servil al Patriarhiei ortodoxe, un decret – vestitul decret nr. 410 din 19 noiembrie 1959 – care trebuia să ducă, în viitorul apropiat, la distrugerea sistematică a vieții monahale. Călugării de vîrstă mai mică de 55 de ani și călugărițele ce aveau mai puțin de 50 de ani s-au văzut în situația de a renunța la vocația lor, de a părăsi locurile lor de retragere monahală și, prin urmare, de a se întoarce în lume.

Acest nou semn de slăbiciune din partea unei ierarhii din ce în ce mai aservite, din ce în ce mai vîndute puterii ateiste și gata să facă orice compromis, m-a întristat profund. Cu mine mai erau alți 47 de deținuți politici și, un timp, am rămas cu toții muți, triști, perplecși. Cine ar fi putut înțelege tristețea noastră și cine ne-ar fi putut-o alina ? Ne aflam într-o stare fizică deplorabilă. Sufeream de ulcer, de diaree, de dizenterie. Pe tot corpul aveam plăgi infectate. Spațiul din « pivnița » noastră era atît de mic încît fusesem nevoiți să așezăm un așa-zis pat metalic deasupra tinetei. Trăiam practic într-un mormînt. Cînd ni se aducea hrana, aproape nimeni nu avea poftă de mîncare. Înghițeam ceva cît să ne ținem în viață. Adeseori vomam ceea ce mîncasem. Existența în aceste condiții era o tortură îngrozitoare pe care doar un spirit diabolic o putuse inventa. Și totuși suferința noastră fizică nu era nimic în comparație cu aceste ultime răni sufletești pe care ni le-a făcut dintr-o dată trădarea incalificabilă a ierarhilor deveniți, gîndeam noi – de frică sau din oportunism –, « apostoli mincinoși », cum spunea Sfîntul Pavel, niște « lucrători vicleni, care iau chip de apostoli ai lui Hristos » (2 Corinteni 11, 13).

După ce am fost eliberat din închisoare, am simțit aceeași durere și aceleași neliniști ca altădată la Jilava, urmărind îndeaproape, ca fostă victimă a perversității religioase din România, decadența religioasă a Bisericii oficiale și supunerea ei abjectă față de diktat-ul ideologic al unui regim esențialmente anticreștin. Pentru că pretinșii conducători ai acestei Biserici reduse la muțenie, controlate și neutralizate de Departamentul comunist al cultelor, în loc să îndeplinească funcțiile de ambasadori ai lui Hristos, despre care vorbește Evanghelia, acceptau compromisul, tăceau în fața propagandei marxist-leniniste, participau activ la Frontul Unității socialiste, condus de Nicolae Ceaușescu, glorificau zi și noapte « marile realizări » ale socialismului, după modelul Patriarhiei din Moscova, își prezentau cu candoare atitudinea de aservire ca fiind ascultarea voinței lui Dumnezeu și, mai ales, aduceau omagii și își exprimau « adîncă stimă și grațitudine » față de « înțelepciunea, abnegația și geniul creator » al dictatorului comunist. Toți cei trei patriarhi (Iustinian Marina, Iustin Moiescu și patriarhul actual, Teoctist Arăpașu) se arătau uimiți de « înțelegerea » pe care o manifesta șeful Statului, asigurînd « deplina libertate tuturor cultelor religioase din țară... »

În acest fel, frumoasa țară a Carpaților era, sub puterea discreționară a partidului comunist, o uriașă închisoare, un îngrozitor univers carceral, unde oamenii trăiau sub o continuă supraveghere, urmăriți, bănuți de tot felul de lucruri, batjocoriți ; unde partidul și clica sa de asupritori nemiloși au săvîrșit – după cum se arată într-o scrisoare adresată Papei de un grup de credincioși și preoți catolici – « un adevărat genocid spiritual și național ». Reluînd metafora dintr-un document care ne-a parvenit clandestin, putem spune că « în ceața deasă a materialismului ateu », represiunea religioasă continua « la poalele Carpaților... »

« Religia trebuie să dispară »

« Solia », revista lunară a episcopiei ortodoxe române din America, în numărul 4 din 1972, acorda un viu interes metodelor folosite de comuniștii români pentru a distruge credința religioasă din țară. « Atitudinea regimului comunist este clară și fără echivoc : religia trebuie să dispară din viața poporului român. Pînă acum lupta antireligioasă era mai disimulată, mai perfidă, mai diplomatică.

Existau persoane care nu aveau dreptul să intre în biserică: elevii, studenții, militarii, funcționarii cu grade înalte. Țăranii erau puși să lucreze duminica, pe motiv că muncile câmpului erau grabnice, iar seratele școlare erau programate chiar în Vinerea Mare; se difuzau cărți ce luau în derîdere religia; preoții erau condamnați din pricina propagandei lor religioase, ca și cum o activitate religioasă reală s-ar fi putut desfășura fără o muncă de misionarism sau de propagandă. Acum lupta antireligioasă a fost declarată în mod fățiș. Guvernul nu mai are nevoie de justificare. Cu începere de la 1 iulie 1971, a început așa-numita „revoluție culturală”. Fiecare cetățean român, de la cel mai umil țăran și pînă la înalții demnitari ai Statului, este obligat să frecventeze, o lună pe an, școlile de ateism. Ele sînt numite „cursuri de reciclare”. Într-un articol apărut în revista „Statul socialist”, autorul recomandă metodele care duc la cea mai bună și la cea mai științifică metodă de educație ateistă în școli. Se cere „extinderea și întărirea propagandei ateiste” prin organizarea unei campanii de masă împotriva misticismului și a concepțiilor retrograde, pentru ca tinerii să fie crescuți în spiritul materialismului dialectic și filosofic. [...] În afara școlii, elevii și studenții frecventează în fiecare săptămînă cercuri literare, unde au obligația să vorbească împotriva religiei, chiar dacă subiectul pus în discuție este cu totul altul. Pe de altă parte, Departamentul Cultelor a scos din programul de învățămînt al seminariilor orice știință exactă, pentru ca viitorul preot să fie incapabil să aibă argumente raționale cu privire la existența lui Dumnezeu și pentru ca el să nu poată demonstra oamenilor că „între religie și știință nu există nici o contradicție”. »¹

Complementar celor spuse în această publicație din străinătate, reproducem mai jos ce scria, în septembrie 1971, trimisul special al ziarului *Le Figaro* la București despre regimul stalinist din România, țară ce se pretinde nu numai « socialistă », ci și « independentă »: « Socialismul românesc nu are experiența „marei său frate” sovietic. În schimb, are aceleași virtuți: penurie, corupție, trafic, nepăsare, birocrăție, autocratism, lagăre de muncă forțată și spitale psihiatrice. Utopiile marxiste voiau să remodeleze societatea omenească. Ei au perfecționat mai ales organizarea penitenciară. Iată deci 22 de milioane

¹ « Ateismul în România », în *Catacombes*, nr. 10-11, din iulie-august 1972.

de locuitori – pe 237 500 km² –, cu mâinile și picioarele legate, aflați la cheremul unui tiran. El este peste tot, la radio, la televiziune, în ziare, în vitrina librăriilor. Este omniprezent. Face totul. Actualitatea românească este el. [...] Orice opoziție este nimicită cu ferocitate; sînt nimicite mișcarea pentru drepturile omului și opoziția religioasă – ortodoxă, catolică, baptistă, adventistă, penticostală regrupată în sînul organizației „Comitetului creștin român pentru apărarea libertăților religioase și de conștiință“. »¹

Sub autoritatea unor legi nedrepte

Pentru a distruge și mai bine Credința, guvernul ateu, odată ajuns la putere, s-a grăbit să dea cîteva legi decisive, ca : « Decretul privind la regimul general al Cultelor » (la 4 august 1948), care obliga toate confesiunile religioase să se supună controlului Statului, sau « Legea pentru reforma învățămîntului public », din aceeași perioadă, al cărei scop era acela de a transforma « toate școlile confesionale sau private, de toate felurile » în școli de Stat.

Anii '70 au marcat o schimbare în politica dusă față de cele patruzeci de confesiuni recunoscute de Stat : de la persecuția religioasă directă și violentă, guvernul a trecut la o altă formă de constrîngere, mai subtilă, mai puțin perceptibilă, dar cu atît mai reală și mai copleșitoare, desfășurată, în mod excesiv, împotriva comunităților de orice fel. Această persecuție perfidă a fost practică zi de zi mai ales începînd din 9 iulie 1971, cînd Nicolae Ceaușescu, la adunarea de lucru cu cadrele de partid din domeniul ideologic și al activităților cultural-educative, a lansat o adevărată instigare la lupta dialectică împotriva religiei : « Este nevoie să luptăm cu mai multă fermitate împotriva concepțiilor mistice, înapoiate. Problema luptei împotriva misticismului trebuie să facă parte din orice activitate politico-educativă a partidului, a Uniunii Tineretului Comunist, a organizațiilor noastre. Activitatea politică, organizațiile de masă, opinia publică trebuie să se angajeze în lupta împotriva concepțiilor retrograde, împotriva influenței modului de viață burghez și împotriva tuturor manifestărilor retrograde. Pro-

¹ Cf. articolul « România în 1979 : fantoma independenței » (*Le Figaro*, 30 septembrie 1979), în *Catacombes*, nr. 97, din 15 octombrie 1979, p. 11.

blema educației ateiste este o problemă de lungă durată, care cere o muncă continuă, permanentă.»¹

Guvernul comunist nu putea acționa în alt mod. Pentru a pune capăt « concepțiilor retrograde » și « oricărui fel de manifestări retrograde », pentru a aduce la îndeplinire politica marxist-leninistă a Partidului său și pentru a grăbi « triumful comunismului » în România, el trebuia să îngrădească, să slăbească, să restrângă orice activitate religioasă și orice manifestare « retrogradă », incompatibilă cu scopurile societății socialiste « multilateral dezvoltate ». Sperînd că, într-un viitor apropiat, religia va dispărea spontan și pentru a păstra eticheta « liberalismului » său, Ceaușescu va încerca să convingă opinia publică internațională « că nu există nici o contradicție între realizarea unei societăți socialiste și existența diferitelor comunități religioase » și că, în societatea socialistă, « Biserica își va putea continua în pace activitatea sa ».²

În paralel, Ceaușescu va declanșa, în interiorul țării, o luptă anti-religioasă cu două aspecte. Pe de o parte, sancționarea juridică a celor ce nu se supun dispozițiilor, pe baza Decretului nr. 153/1970 (ce interzice orice adunare care contravine « principiilor elementare ale ordinii sociale », ca fiind o manifestare a unor « atitudini parazitare »), sau pe baza « Legii presei », promulgate în 1974, care, la articolul 90, stipula : « Faptul de a scrie, de a produce sau de a difuza manuscrise, imagini sau înregistrări magnetice pentru informarea publicului, fără a fi primit o autorizație, constituie un delict. » Pe de altă parte, controlul total, sistematic, al activității tuturor cultelor legal acceptate, prin ochiul vigilent al Departamentului Cultelor, cu scopul de a-i face pe conducătorii lor să-și plece genunchii în fața Belial-ului marxist și de a compromite, în acest fel, viabilitatea creștinismului în România. Instrumentul cel mai servil al acestei politici antireligioase duse de puterea ateistă de la București s-a dovedit a fi – și acest lucru a fost accentuat de noi în mod clar – ierarhia Bisericii Ortodoxe.

¹ Cf. Nicolae Ceaușescu, « Cuvînt la Conferința de lucru a cadrelor Partidului din domeniul ideologic și al activității politice și cultural-educative », în suplimentul revistei *România de astăzi*, nr. 8, 1971, p. 15.

² Dintr-un interviu acordat la televiziunea olandeză, la 31 martie 1973 (citat de Trevor Beeson, în *Prudență și curaj*, Ed. Seuil, 1975, p. 286-287).

În revista *Catacombes*, în toți cei 21 de ani de apariție a sa, am publicat constant, și pe larg, documente, comunicate, apeluri și articole despre persecuțiile religioase din România, cu scopul de a-i informa pe cititorii noștri despre adevărata situație privitoare la libertatea religioasă din toate țările cu regim comunist, inclusiv despre situația din țara mea natală. În 1987, cititorii publicației mele au aflat de apariția unei lucrări în care se vorbea despre soarta Bisericilor din România comunistă¹ –, adică despre soarta Bisericilor greco-catolice și romano-catolice și a comunităților provenite din protestantism și din Biserica Ortodoxă.

În cartea mea, am încercat să explic mecanismul calvarului creștinilor români, indiferent de confesiune, subliniind faptul că, în primul rînd, cu ajutorul nelimitat al noului Patriarh ortodox, Justinian Marina, s-a lovit în Bisericile credincioase Romei, adică în Biserica Greco-Catolică sau de rit oriental și în cea catolică de rit latin.

Biserica Greco-Catolică

La instaurarea reginului comunist în România, la 6 martie 1945, această Biserică era în plină dezvoltare, numărînd cinci dioceze (Alba-Iulia – Făgăraș, Oradea Mare, Cluj-Napoca, Lugoj și Maramureș), 2 498 de biserici și 1 733 de preoți, la un total de aproximativ 1 570 000 de credincioși. Din nefericire, după puțin timp, regimul comunist a declanșat o luptă nemiloasă împotriva acestei confesiuni, considerată ostilă intereselor țării și ale poporului, prin supunerea sa față de ordinele Vaticanului « reacționar și proimperialist ». Deși intenționau să distrugă catolicismul roman în totalitate, prima victimă a fost Biserica Greco-Catolică, care a urmat astfel drumul dureros al surorii sale din Ucraina, lichidată, în mod ilegal, în martie 1946. Pentru a nu cădea în culpa de a nu asculta de direc-

¹ Cf. Sergiu Grossu, *Calvarul României creștine*, 1987, Ed. France Empire. Cinci ani mai târziu, cartea a fost tradusă în românește și publicată de o editură din Iași.

tivele puterii, noua ierarhie a Bisericii Ortodoxe, pe care partidul comunist o fabricase rapid ca să-i slujească drept instrument docil și care s-a arătat gata pentru orice compromis, a luat parte la această operațiune de pretinsă « restabilire » a unității religioase a românilor, realizabilă prin reînțoarcerea Bisericii unite la Ortodoxie. La 1 octombrie 1948, în sala de gimnastică a liceului Gheorghe Barițiu din Cluj, se aflau doar 37 de preoți care, sub supravegherea poliției prezente la această « adunare istorică », au cerut ruperea relațiilor cu Roma și încorporarea Bisericii catolice de rit răsăritean în Biserica Ortodoxă Română.

« Este ceasul când Iisus Hristos ne dă prilejul să împărtășim suferințele pentru Biserica Sa (scria monseniorul Ioan Suciu credincioșilor greco-catolici). Nu vă lăsați înșelați de cuvinte, de comitete, de vești, de minciuni ; rămâneți puternici, fermi în credința pentru care și-au dat sângele părinții și strămoșii noștri... Noi nu sîntem o turmă de Iude, ci martorii Credinței, fiii hotărâți ai Bisericii lui Iisus în țara românească... » Era într-adevăr ceasul răbdării și al sacrificiului liber consimțit. Pentru că toate edificiile consacrate cultului (catedrale, consilii parohiale, capele) și toate instituțiile catolicilor uniți au fost ocupate de poliție, pentru a fi date autorităților ecleziastice reintegrate în Biserica Ortodoxă. Sute de preoți au fost arestați și pedepsiți pe nedrept, cunoscînd întunericul temnițelor și lagărelor de exterminare. Mulți dintre ei au murit aici, fără să-și plece capul sub jugul străin.

La slujba de înmormîntare, celebrată la Paris, la 7 octombrie 1973, pentru odihna sufletului cardinalului Iuliu Hossu, cardinalul Marty spunea că « puterea spiritului i-a dat acestui om forța să nu îngenuncheze niciodată în fața dușmanului și să rămînă „în picioare“ chiar și în momentul în care mîinile și picioarele îi erau legate » ; că, prin credința sa nestrămutată, el a făcut ca « Biserica sa să nu moară, ea, care este, începînd din 1948... o Biserică a Tăcerii ». ¹

Pentru Patriarhia ortodoxă, Biserica catolică de rit oriental nu mai există ; prin autodizolvarea sa, ea a redevenit ortodoxă. Patriarhul român Justinian Marina, aflîndu-se în vizită la Bruxelles, la 8 mai 1972, și-a permis să vorbească, într-o conferință de presă, despre

¹ Cf. « O mărturie a unui martir », în *Catacombes*, nr. 25, din 15 octombrie 1973, p. 16.

« autodizolvarea » Bisericii greco-catolice și chiar despre « înțelegerea » manifestată de greco-catolicii români de rit latin față de unificarea proclamată la 1 octombrie 1948. Poziția intransigentă a Patriarhiei române nu era decît reflectarea supunerii sale umilitoare față de exigențele politicii antireligioase a guvernului comunist, adevăratul instigator al așa-zisei autosuprimări a Bisericii catolice de rit oriental. Căci la București, în iunie 1972, vicepreședintele Departamentului Cultelor, Gh. Nenciu, îl asigura pe corespondentul ziarului *La libre Belgique*, în termeni cît se poate de tranșanți, că « problema Bisericii Unite nu mai există din 1948, dată la care ei au redevenit ortodocși » și că « acest incident este închis » pentru autoritățile române.

La 6 ianuarie 1982, a avut loc la Vatican un eveniment cu totul excepțional : hirotonisirea lui Traian Crișan, prelat uniat al curiei, ca arhiepiscop de Drivasto, și numirea sa în postul de secretar al Sacrei congregații pentru cauza Sfinților. Cu acest prilej, Papa Ioan-Paul al II-lea a pledat cu fermitate cauza Bisericii catolice române de rit bizantin, suprimată în 1948. Cuvintele Papei, vizînd atît Biserica Ortodoxă cît și guvernul, au făcut ca Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe – întrunit în grabă mare pentru a-și arăta aservirea față de puterea comunistă – să-i ceară Patriarhului Iustin Moiescu să adreseze președintelui Ceaușescu o lungă telegramă de protest, în care să-și manifeste « indignarea » și să condamne « cu fermitate declarația lui Ioan-Paul al II-lea cu privire la încercarea sa de a face să renască în România cultul uniat, prin divizarea actualilor credincioși ai Bisericii Ortodoxe Române ».

Într-un document trimis în Occident pe la sfîrșitul anului 1979, un grup de creștini, preoți și laici ce aparțineau acestei Biserici martirizate, cereau să li se acorde următoarele drepturi : dreptul la libertatea religioasă ; dreptul la libera practică a cultului greco-catolic ; dreptul la cuvînt, dreptul de a scrie și de a se întruni ; dreptul de a avea și de a primi ziare, reviste și cărți religioase ; dreptul de a primi din străinătate cărți și presă, aparate de multiplicat, bani pentru a construi biserici ; dreptul de a catehiza în școli ; dreptul de a avea Institute teologice ; dreptul de a trinite în străinătate oameni tineri ce vor să facă studii teologice. ¹

¹ Cf. *La Croix*, 21 decembrie 1979.

Pentru a atrage atenția guvernului și partidului comunist român asupra « situației ilegale » a Bisericii lor și asupra persecuției la care era supusă de mai mult de treizeci de ani, capii clandestini ai Bisericii greco-catolice au redactat încă multe alte rapoarte și proteste. Dar la toate aceste plângeri legitime nu s-a dat nici un răspuns și credincioșii catolici de rit oriental au continuat să cunoască discriminarea religioasă, deși Constituția Republicii Socialiste garanta libertatea de conștiință și de religie.

Biserica Catolică Romană

Am văzut că scopul guvernului comunist de la București era, încă de la începutul puterii sale nelimitate, nimicirea catolicismului din România, printr-o agresivă propagandă de defăimare, vehiculată prin presă și radio și prin legi nedrepte, ca : « Decretul din 17 iulie 1948 », care denunța Concordatul, « Decretul din 4 august 1948 privitor la regimul general al Cultelor din România » și, mai ales, « Legea pentru reforma învățământului public », ce prevedea transformarea « tuturor școlilor confesionale sau private, de orice fel, în școli de Stat ». Ca urmare a decretului ce regla regimul general al Cultelor, au fost dizolvate trei episcopii catolice, titularii lor fiind concediați. Pentru a-i diviza pe catolicii români de rit latin, presa comunistă a pornit o cruciadă violentă și plină de ură împotriva episcopilor arestați și împotriva Sfintului Scaun. În același timp, era clar că, la adăpostul declarațiilor generoase pentru pace, conducerea comunistă se străduia să creeze o Biserică catolică « încadrată » în Republica Populară Română, mai exact o Biserică « națională » sau « patriotică », ruptă de Sfintul Scaun. Schisma la care visa guvernul comunist nu s-a produs niciodată, în ciuda trădării unora. De aici, represiunea fermă, neîncetată, chiar ucigașă, a poliției comuniste ! Rezultatele infructuoase ale propagandei anticatolice și ale manevrelor « Comitetului catolic de acțiune », supus puterii ateiste, au determinat autoritățile să însceneze tot felul de procese împotriva unor « trădători » români, învinuiți de spionaj.

Lipsită de pastorii săi legitimi, Biserica Catolică nu era condusă oficial, bineînțeles, decît de un simulacru de ierarhie, compusă din oportuniști. Închisorile și lagărele de muncă silnică erau pline de vic-time nevinovate. Toți episcopii catolici, vicarii lor generali și sutele

de preoți rămași fideli Romei, suportau neomenia răzbunării comuniste. Nimeni nu va fi în stare să afle numărul exact al celor care, prin sîngele lor, au îmbogățit jertfa Bisericii persecutate.

« Pentru un preot catolic din zilele noastre (mărturiseau într-o plîngere membrii unui Grup român de credincioși și preoți romano-catolici), este îngăduit de statul ateu să celebreze Sfînta Liturghie, să administreze sacramentele, să predice chiar, dar cu condiția de a nu trata niciodată subiecte cu caracter social sau umanitar ; de a catehiza numai în biserică și în cadrul serviciului religios. Noi nu avem nici un punct de reper pentru a emite judecăți asupra credinței țărilor occidentale. Dar un lucru știm sigur : nu avem libertate ! Dacă mai există credință, aceasta este din cauza puterii și sîngelui martirilor noștri... »¹

Comunități protestante

Este vorba de Biserica reformată și de Biserica unitariană, ambele de obîrșie maghiară, de cele două Biserici de sursă luterană : Biserica evanghelică a cultului de Augsburg (C.A.) și de Biserica evanghelică sinodo-presbiteriană (S.P.), precum și de patru comunități evanghelice recunoscute de Stat : Cultul creștin baptist, Cultul creștin adventist de ziua a șaptea, Cultul pentecostal și Cultul creștin după Evanghelie. (Pe de altă parte, trebuie menționată existența « ilegală » a altor două congregații, cărora le era interzisă exercitarea cultului religios : Martorii lui Iehova și Adventiștii reformiști.) Șefii acestor opt comunități religioase provenite din protestantism erau supuși controlului riguros exercitat de Stat, colaborau în mod rușinos cu guvernul comunist în toate acțiunile sale cu caracter politic și social, participînd astfel la procesul de edificare a României socialiste, și nu încetau să-și exprime atașamentul lor nelimitat, întocmai ierarhilor ortodocși, la politica anticreștină a lui Nicolae Ceaușescu. Se asista, prin urmare, la subjugarea tuturor confesiunilor religioase de către voința discreționară a unei puteri ateiste.

Represiunea care s-a abătut în România asupra Bisericilor catolice de rit oriental și de rit latin n-a cruțat confesiunile neoprotestante. Din 1948 și pînă în 1955, și apoi din 1958 pînă-n 1964,

¹ Cf. *Catacombes*, nr. 109, din 1980, pp. 6-7.

numeroși pastori, predicatori și credincioși au suferit de pe urma investigațiilor polițienești, a arestărilor și întemnițărilor. Atitudinea generală a autorităților comuniste față de creștinii evanghelici români s-a dovedit a fi, la toate nivelurile, excesiv de dușmănoasă. « Sîntem considerați pretutindeni ca inamici, ca oameni aparținînd unui trecut ce trebuie distrus, fiindcă este socotit anacronic și indezirabil (atrăgea atenția un *Apel* trimis de către un grup de creștini evanghelici din România). Ni se repetă continuu și în mod deschis că locul nostru nu-i aici, că sîntem niște oameni periculoși care distrug unitatea națiunii, că sîntem agenții capitalismului, că subminăm reginul. »¹

Care era manifestarea « cea mai grăitoare » a atitudinii antireligioase a autorităților române ? « Apelul » ne informează că « nici un credincios evanghelic nu este admis în vreo funcție de răspundere, în pofida titlurilor academice pe care le dețin foarte mulți dintre ei. Nu există măcar unul care să fie director de școală, funcționar în administrația satelor, a comunelor, a orașelor sau a regiunilor, responsabil într-o întreprindere sau într-o instituție. Este barat orice acces la înaltele funcții. Dacă cineva, cu drept legitim la un post superior, devine credincios, este imediat retrogradat în cursul unei ședințe publice de oprobriu și de umilire. Pastorii sînt urmăriți, tracasați, insultați, împinși la compromitere, adesea obligați chiar să transmită Securității secretele credincioșilor, devenind astfel « instrumentele aceluia al căror scop este distrugerea religiei. » Ceea ce întrece însă orice măsură este încercarea, la adăpostul constrîngerilor polițienești, de a distruge fidelitatea credincioșilor, de a-i separa de Biserica lor, de a-i transforma în turnători și în trădători... »²

Cel mai impresionant a fost strigătul de disperare al celor șase pastori și laici neoprotestanți care au semnat și distribuit, la începutul anului 1977, un raport de 27 de pagini dactilografiate, intitulat : *Culte neoprotestante și drepturile omului din România*. Acest document, de-o excepțională valoare informativă, nu a rămas fără ecou în interiorul țării și nici în străinătate. Opinia publică din lumea liberă afla, dintr-o dată, despre tratamentul coercitiv la care erau supuși membrii confesiunilor baptistă, adventistă, penticostală

¹ « Apelul la adevăr al credincioșilor evanghelici români », în *Catacombes*, nr. 110-111, din noiembrie-decembrie 1980.

² *Ibidem*.

și creștinii după Evanghelie care nu voiau să accepte atitudinea servilă a conducătorilor lor oficiali față de puterea politică și nici amestecul Statului în treburile religioase. La 21 mai 1978, a luat naștere o altă mișcare de protest sub forma unui Comitet creștin de *Apărare a libertăților religioase și de conștiință* (cu sigla, în românește, ARLC). La 5 iulie, acest Comitet, abia constituit, a adresat Consiliului de Stat, Ministerului de Justiție, Departamentului Cultelor și Uniunii baptiste (căci majoritatea membrilor săi erau credincioși bapțiști), un program de revendicări în 24 de puncte. Textul « revendicărilor » se încheia astfel : « Departamentul Cultelor și-a depășit atribuțiile. Noi nu sîntem marxiști, ci creștini. Apreciem și susținem politica externă a guvernului român. Idealul nostru este să avem o Biserică liberă într-o țară liberă. »¹

Patetica solicitare a Comitetului era : « Încetați persecuțiile ! Voi, conducători ai partidului și ai guvernului român, încetați persecuția ! Voi, responsabili ai Departamentului Cultelor, încetați persecuția ! Voi, reprezentanți ai Justiției, ai Miliției și ai Securității de Stat, încetați persecuția ! Frați români, treziți-vă ! Încetați să mai sluiți la doi stăpîni ! Încetați persecuția ! »²

Ortodocșii

Sub constrîngerea puterii comuniste instalate în martie 1945 de armata sovietică de ocupație, Biserica Ortodoxă Română nu a izbutit să-și păstreze nici cea mai mică independență în exercitarea funcțiilor sale sacerdotale. Urmînd experiența Ortodoxiei din U.R.S.S., unde se stabiliseră « noi raporturi între Biserică și Stat », politica religioasă a guvernului comunist de la București și-a propus să realizeze reorientarea ideologică și socială a Bisericii dominante, considerată « națională », impunîndu-i – pe de o parte, prin violența poliției și, pe de altă parte, bazîndu-se pe lașitatea unor ierarhi ortodocși – lanțul celui mai rușinos destin : adaptarea la noile condiții istorice, mai exact supunerea sa totală față de directivele Comitetului Central al Partidului.

¹ Cf. *Catacombes*, nr. 88-89, din ianuarie-februarie 1979.

² *Idem*, nr. 87, din 15 decembrie 1978 : « Viața catacombelor ».

După eliminarea demnitarilor ecleziastici, ca și a clerului « nesupus », toți cei care s-au arătat ostili planurilor necinstite ale regimului au fost, în general, pedepsiți cu ferocitate. Au ieșit la rampă « prelați ai poporului » și teologi fără scrupule, cîștigați cu ușurință pentru cauza proletariatului și orientați, tot timpul, spre angajarea totală a Bisericii în lupta « pentru Pace și pentru Progres ». Obediența ideologică și pastorală a noii ierarhii ortodoxe față de imperativele Statului socialisto-marxist era în concordanță cu permanenta luare de poziție în favoarea operei de descreștinare începută de conducătorii comuniști.

Pînă în 1964, persecuția religioasă în sînul Bisericii Ortodoxe a fost foarte sîngeroasă. Din cei 154 de preoți « reacționari » arestați începînd din 1952 ca « dușmani ai poporului » (pentru că au refuzat cu încăpăținare să prezinte credincioșilor mesajele pastorale scrise de Patriarhul Iustinian Marina, considerîndu-le expresia îngenuncherii sale în fața diktat-ului autorităților comuniste), mulți au murit în urma unor tratamente dure. Mai tîrziu, în 1959, au fost arestați, mai întîi, toți călugării care nu se hotărau să părăsească viața monahală și apoi preoții de țară care se opuneau colectivizării. Adică toți cei care nu voiau să fie folosiți ca agenți de propagandă marxistă, obligați să se ducă la fiecare țăran și să umble din casă în casă pentru a-i convinge pe oameni să-și dea pămîntul, animalele și uneltele agricole Partidului.

În tot acest timp, închisorile s-au umplut de alte categorii de credincioși ortodocși – preoți și laici, intelectuali și oameni din popor. Mulți membri ai mișcării mistice « Rugul aprins » (fondată la București, la mănăstirea Antim, de un grup de oameni cu spirit ales care practicau rugăciunea inimii și puneau în evidență caracterul armonios al isihasmului românesc) zăceau în înfricoșătoarele celule de la Jilava și Aiud sau se stingeau, trudind, în lagărele de la Dunăre. Din nr. 4/1979 al publicației *Documentație asupra Europei Centrale* se puteau culege informații despre « hărțuiri administrative » din mănăstirile din România : « Aflăm că organele Partidului comunist fac anchete în rîndurile călugărilor tineri, întrebîndu-i care sînt motivele care i-au împins să intre în mănăstire. Cînd își fac apariția mașinile activiștilor de partid, călugărițele tinere fug și se ascund în pădure, tremurînd de teama interogatoriilor la care vor fi supuse. Nici un conducător al Bisericii Ortodoxe nu le apără și încurajează...

Pînă și venirea unui conducător al Bisericii este un prilej de panică, deoarece puțini dintre ei vin aici ca să se roage, fiind aproape întotdeauna însoțiți de membrii organizațiilor de Stat.»¹

În martie 1977, un îngrozitor cutremur de pămînt a zguduit România, distrugînd – după estimări oficiale – 27 de biserici, dintre care trei erau monumente istorice, și avariind grav 553 de locașuri de cult. Pornind de la aceste circumstanțe excepționale, autoritățile comuniste au conceput proiectul diabolic de a continua efectele seismului și de a prelungi ravagiile sale mai mult de un deceniu, pînă la distrugerea completă a edificiilor zdruncinate, crăpate, dărîmate în acea primăvară a morții.²

Multe biserici din București au avut aceeași soartă, fiind demolate. Se interzicea repararea celor aflate în ruină. « La o întrunire a preoților din capitală (cum aflăm dintr-un raport clandestin privitor la situația religioasă din anul 1978), inspectorul Niță Pascu le-a spus textual : „În interiorul bisericilor puteți face orice reparație, în exterior, pentru moment, nu.“ Bineînțeles că, la sfîrșitul acestei întruniri, s-a votat o moțiune de mulțumire adresată Partidului, Departamentului Cultelor și Statului pentru grija pe care o purtau Bisericii și pentru marea libertate pe care binevoiau să o acorde cultelor.»³

Grăbiți să sîrșească cu mișcările religioase pe care nu le puteau controla și manipula în întregime (am văzut cum a fost pedepsită mișcarea « *Rugul aprins* »), comuniștii au lansat o puternică ofensivă împotriva Oastei Domnului, cea mai mare și mai importantă mișcare spirituală a Bisericii Tăcerii, unică prin particularitatea luptei sale misionare, axată pe principiile apostolatului laic și ale voluntariatului spiritual. Nu e nicidecum vorba de un organism eclezial

¹ Cf. *Catacombes*, nr. 102-103, din martie-aprilie 1980.

² « Mănăstirile, victime ale ateismului », în *Catacombes*, nr. 148, ianuarie 1984.

³ Cf. « Aspecte ale aservirii Bisericii Ortodoxe din România puterii comuniste », în *Catacombes*, nr. 7, din 15 octombrie 1979, p. 10.

sau de o corporație subordonată intereselor unui cult, ci mai curînd de o uriașă familie creștină, de o comunitate de iubire, de o « oaste » care luptă mereu, chiar și astăzi, cu înverșunare, împotriva răului individual și colectiv, împotriva tenebrelor acestui secol, împotriva păcatului și depravării omului într-o societate din ce în ce mai îndepărtată de Dumnezeu.

Trecutul acestei mișcări, apărută acum 80 de ani în cadrul Bisericii Ortodoxe Române, al acestui minunat « vînt de primăvară religioasă » (cum o considera preotul Iosif Trifa, fondatorul ei) a fost foarte întunecat, mai ales după suprimarea ei, în 1948. Căci ierarhia ortodoxă, nou-nunită de puterea comunistă, vrînd să dovedească guvernului de la București servilitatea sa fără de margini, a decretat că Oastea Domnului este o mișcare ilegală. După această decizie nefastă pentru Oastea Domnului a început o lungă și îngrozitoare perioadă de opresiune pentru această mișcare socotită « inoportună ». Credincioșii din Oastea Domnului au suferit toate relele tiraniei, ca și toți frații lor de dincolo de cortinele de fier și de bambus, în timp ce conducătorii mișcării – arestați, torturați, supuși la anchete nocturne și condamnați – umpleau închisorile și lagărele de muncă.

Între 1959 și 1964 au avut loc în toată țara, răstignită pe stîlpul infamiei marxist-leniniste, arestări masive. Aproape cinci sute de ostași ai lui Hristos au îndurat răzbunarea justiției totalitare. « Chiar și numai numele de Oastea Domnului (spunea, în august 1978, Comitetul creștin pentru apărarea drepturilor religioase din România) era de-ajuns pentru a da naștere celor mai ridicole și mai fanteziste ipoteze. Ideea de a fi înrolat în această mișcare ortodoxă declanșa bănuiala că faci parte dintr-o armată organizată, pregătită pentru o luptă în stil clasic. »¹

După 1965, presiunea politică a devenit mai puțin sălbatică, deși ea a fost tot timpul sufocantă, vicleană, abil disimulată în spatele garanțiilor « teoretice » ale Constituției și ale promisiunilor mincinoase ale lui Nicolae Ceaușescu. Această opresiune se exercita fie prin amenzi aplicate, ca sancțiune, tuturor celor surprinși de organele represive rugîndu-se în comun, în case particulare sau în biserici, în afara orelor reglementare de slujbă, fie prin percheziții,

¹ Cf. « O mișcare a Bisericii Tăcerii în România: Oastea Domnului », în *Catacombes*, nr. 87, din 15 decembrie 1978, p. 9.

efectuate de obicei pe baza unui denunț fictiv, în casele celor mai activi membri ai organizației. Preoții tineri suspectați de simpatie față de Oastea Domnului erau admonestați cu severitate și chiar pedepsiți de superiorii lor și de inspectorii teritoriali ai Cultelor. În februarie 1982, cinci membri combatanți ai mișcării scoase în afara legii au fost arestați fiind învinuiți că au difuzat literatură religioasă primită din străinătate; interogați cu asprime pentru a-i face să-l denunțe pe cel care le furnizase « marfa interzisă », inculpații n-au scăpat de închisoare.

Dar iată că insurecția populară din 22 decembrie 1989 a permis Oastei Domnului să-și redobândească statutul legal și să obțină recunoașterea dreptului ei la libertate religioasă. Idealul care o însuflețește acum, ca și altădată, este renașterea Bisericii Ortodoxe Române și mântuirea poporului sub acțiunea regeneratoare a Sfințului Duh.